

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľa: **K.**, IČO: X, so sídlom B., proti odporcovi: **S.**, IČO: X, so sídlom B., v dovolacom konaní zastúpená: A., IČO: X, so sídlom B., o zaplataenie 2.931,08-EUR s prísl., vedenej na Okresnom súde Bratislava II, sp. zn. 11C 91/2003, o dovolaní odporcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave zo dňa 18. júna 2009, sp.zn. 3Co 440/2007 takto

r o z h o d o l

Rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 18 júna 2009 sp. zn. 3Co 440/2007 **z r u š u j e** a vec mu vracia na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e :

Navrhovateľ návrhom doručeným súdu dňa 31.07.2003 žiadal odporcovi uložiť povinnosť zaplatiť mu 88.302,-Sk titulom regresu náhrady škody. Návrh odôvodnil tým, že so spoločnosťou Q., so sídlom v B. uzavrel poistnú zmluvu o poistení motorového vozidla, pričom poistený oznámil navrhovateľovi dňa 9.07.2001 poistnú udalosť, ku ktorej došlo 6.07.2001. Na základe oznámenia poistnej udalosti vypočítal poistenému poistné plnenie vo výške 88.302,-Sk, ktoré mu aj uhradil. Navrhovateľ vyzval A. (dňa 19.09.2001) na refundáciu poistného plnenia za škodcu J. M., jej poisteného, ktorá však (listom zo dňa 23.11.2001), že vzniknutú škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla poisteného neuhradí.

Okresný súd Bratislava II. rozsudkom zo dňa 31. mája 2007 č. k. 11C 91/2003-57 návrh navrhovateľa zamietol a uložil mu povinnosť zaplatiť odporcovi náhradu trov konania vo výške 4.415,00-Sk do troch dní od právoplatnosti rozsudku. V odôvodnení rozsudku

okresný súd uviedol že súd môže návrhu vyhovieť iba vtedy, ak sa v priebehu konania preukáže, že navrhovateľovi patrí návrhom uplatňované hmotné právo alebo ochrana oprávneného záujmu a odporca je nositeľom hmotnoprávnej povinnosti. So zreteľom na ustanovenie § 28 ods. 2 zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov, v zmysle ktorého sa právne vzťahy vzniknuté zo zákonného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla do 31. decembra 2001 spravujú podľa doterajších predpisov, treba v prejednávanvej veci aplikovať vyhlášku č. 423/1991 Zb., ktorou sa ustanovuje rozsah a podmienky zákonného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla (vyhláška bola zrušená s účinnosťou od 01.01.2002). Z poistenia zodpovednosti za škodu má poistený právo, aby v prípade poistnej udalosti poisťovňa ako poistiteľ nahradila za neho škodu, za ktorú poistený zodpovedá. Poškodený však právo na plnenie proti poistiteľovi nemá, ak osobitné predpisy neustanovujú inak (§ 823 Občianskeho zákonníka). Náhradu platí poisťovňa poškodenému, poškodený však nemá právo na plnenie proti poisťovni s výnimkou prípadov uvedených v § 3 ods. 4, § 8 ods. 1 a § 9 ods. 1 vyhlášky č. 423/1991 Zb.

Krajský súd v Bratislave na základe odvolania navrhovateľa rozsudkom zo dňa 18. júna 2009 sp. zn. 3Co 440/2007 napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa zmenil tak, že odporcovi uložil povinnosť zaplatiť navrhovateľovi 2.931,08-EUR a náhradu trov konania 293,10-EUR do troch dní. Za nesprávny považoval názor prvostupňového súdu, že v danom prípade „záväzok poisťovne nahradiť poškodenému škodu za poisteného je záväzok voči poistenému, nie voči poškodenému". Vyslovil názor, že pokiaľ škodca splnomocnil A., k vybaveniu nárokov poškodeného, teda uznal, že prevádzkou jeho motorového vozidla bola spôsobená škoda, navrhovateľ vyplatil poistné plnenie svojmu poistenému z havarijného poistenia vo výške 88 302,- Sk došlo k prechodu práva na náhradu škody na navrhovateľa. Navrhovateľ sa dostal do právneho postavenia poškodenej osoby a ak A., listom zo dňa 23.11.2001 oznámila navrhovateľovi, že vzniknutú škodu neuhradí, boli splnené podmienky v zmysle § 9 ods. 2 vyhl. č. 423/91 Zb., k tomu, aby si navrhovateľ právo na plnenie uplatnil žalobou proti odporcovi, pretože žalovaná poisťovňa je v danom prípade pasívne legitimovaná. Odvolací súd odkázal v tejto súvislosti rozsudok NS SR sp.zn.2 Cdo 202/1004.

Proti tomuto rozsudku podal dovolanie odporca, ktoré odôvodnil vadou podľa §242 ods.2 písm. c/O.s.p. Uviedol, že navrhovateľ sa domáhal nároku na náhradu škody v zmysle § 813 OZ, ktorý na neho prešiel do výšky vyplateného poistného plnenia poškodenému. V prípade nároku poškodeného na náhradu škody (do postavenia ktorého vstúpil navrhovateľ vyplatením poistného plnenia) je pasívne legitimovaný škodca. V ustanovení § 823 OZ je jednoznačným spôsobom zafinované obmedzenie priamej žalovateľnosti poisťovateľa ak osobitné predpisy neustanovujú inak. Osobitným predpisom v tomto prípade je vyhl. MF SR 423/1991 Zb., ktorou sa ustanovuje rozsah a podmienky zákonného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla v znení neskorších predpisov. V zmysle § 9 uvedenej vyhlášky pokiaľ je zodpovednosť poisteného za škodu sporná a nedošlo k dohode poisťovne a poškodeného o výške škody nemohol medzi poškodeným a poisťovňou vzniknúť osobitný právny vzťah v rámci ktorého by poisťovňa bola povinná poskytnúť mu osobitné plnenie a poškodený bol oprávnený domáhať sa voči poisťovni tohto plnenia. Poukázal pritom na názor vyslovený v rozsudku NS SR 3 Cdo 38/2005.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.), po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento opravný prostriedok čiastočne prípustný (§ 238 ods. 1 O.s.p.), preskúmal napadnutý rozsudok bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.), v rozsahu vyplývajúcom z ustanovenia § 242 ods. 1 O.s.p. a dospel k záveru, že dovolanie odporcu je podané opodstatnene.

Z obsahu dovolania odporcu vyplýva, že tento ako hlavný dovolací dôvod uplatňuje ustanovenie § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p., t.j. nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom.

Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je teda omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

V prejednávanej veci bola škoda spôsobená prevádzkou dopravného prostriedku pri dopravnej nehode, ku ktorej došlo 6.7.2001. So zreteľom na ustanovenie 28 ods. 2 zákona č. 381/2002 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 381/2002 Z.z.“), v zmysle ktorého sa právne vzťahy vzniknuté zo zákonného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla do 31. decembra 2001 spravujú podľa doterajších právnych predpisov, treba v prejednávanej veci na právny vzťah, z ktorého je vyvodzovaný žalobou uplatnený nárok, aplikovať vyhlášku č. 423/1991 Zb., ktorou sa ustanovuje rozsah a podmienky zákonného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla (ďalej len „vyhláška“); vyhláška bola zrušená s účinnosťou od 1. januára 2002.

Z poistenia zodpovednosti za škody má poistený [v danom prípade prevádzkovateľ motorového vozidla (viď § 3 ods. 1 vyhlášky)] právo, aby v prípade poistnej udalosti [t.j. vzniku jeho povinnosti nahradiť škodu (viď § 3 ods. 3 vyhlášky)] poisťovňa ako poistiteľ [t.j. nositeľ povinnosti poskytnúť poistné plnenie (viď § 788 ods. 1 Občianskeho zákonníka a § 789 Občianskeho zákonníka)] nahradila za neho škodu, za ktorú poistený zodpovedá (§ 822 Občianskeho zákonníka). Náhradu škody platí poistiteľ poškodenému [t.j. tomu, komu vznikla škoda (viď § 3 ods. 1 vyhlášky)]; poškodený však právo na plnenie proti poistiteľovi nemá, ak osobitné predpisy neustanovujú inak (§ 823 Občianskeho zákonníka a § 7 ods. 1 vyhlášky).

Náhradu platí poisťovňa poškodenému; poškodený však nemá právo na plnenie proti poisťovni, s výnimkou prípadov uvedených v § 3 ods. 4 vyhlášky (t.j. v prípade smrti poisteného alebo zániku právnickej osoby), ďalej v § 8 vyhlášky (t.j. vtedy, ak sa nezistila osoba zodpovedná za škodu na území Slovenskej republiky) a napokon v ustanovení § 9 ods. 2 vyhlášky [t.j. vtedy, ak poisťovňa po skončení vyšetrenia a dohodnutí výšky náhrady škody s poškodeným alebo po obdržaní právoplatného rozhodnutia o výške náhrady škody (§ 9 ods. 1 vyhlášky) písomne odmietla poškodenému nahradiť škodu alebo jej časť].

Z vyššie uvedených ustanovení vyplýva, že záväzok poisťovne nahradiť poškodenému škodu za poisteného je záväzkom voči poistenému, nie voči poškodenému. Vzťah poškodeného a poisťovne nie je vzťahom zodpovednosti za škodu, pretože zodpovednostný vzťah vzniká len medzi poškodeným a tým, kto mu spôsobil škodu (poisťovňa ním nie je).

Poisťovňa nie je zodpovedná za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, je však povinná plniť za (zodpovedného) poisteného, ktorý u nej uplatnil právo vyplývajúce mu z poistného vzťahu (aby poisťovňa v prípade poistnej udalosti plnila poškodenému). Len v prípade, že osobitné predpisy ustanovujú „inak“, vznikne poškodenému právo, aby mu poisťovňa plnila; ani vtedy sa ale poškodený nestáva účastníkom právneho vzťahu z poistenia a nemá ani priamy nárok na náhradu škody voči poisťovni - medzi poškodeným a poisťovňou tu vzniká osobitný právny vzťah, v rámci ktorého má poškodený voči poisťovni špecifický právny nárok na osobitné plnenie. Oba vzťahy treba odlišovať, a to aj z hľadiska subjektu, ktorý je z hľadiska hmotno-právneho v danom právnom vzťahu nositeľom povinnosti (t.j. je pasívne legitimovaný). V prípade nároku poškodeného na náhradu škody je pasívne legitimovaný škodca. Ak sú splnené podmienky určené ustanovením § 9 ods. 1 a 2 vyhlášky, uplatňuje poškodený nárok na osobitné plnenie voči poisťovni.

Povinnosť poisťovne plniť poškodenému je viazaná na to, že poistený je ako škodca povinný plniť poškodenému. To platí aj pre vznik nároku poškodeného voči poisťovni. Pokiaľ je zodpovednosť poisteného za škodu sporná a nedošlo k dohode poisťovne a poškodeného podľa § 9 ods. 2 vyhlášky, nie sú dané podmienky vzniku priameho nároku poškodeného na plnenie proti poisťovni, ktorý by mohol byť uplatnený žalobou proti poisťovni (v takom prípade treba, aby poškodený uplatnil nárok na náhradu škody voči škodcovi). Samotné odmietnutie poisťovne plniť poškodenému ešte nezakladá priamy nárok poškodeného proti poisťovni podľa naposledy uvedeného ustanovenia vyhlášky.

Tento názor je v rozhodovacej činnosti najvyššieho súdu konštantný (napr. rozhodnutia 1Cdo 76/2004, 3Cdo 38/2005). Pokiaľ odvolací súd svoj výklad ustanovenia § 9 vyhlášky odvodzuje od rozhodnutia NS SR sp.zn. 2Cdo202/2004, treba zdôrazniť, že tento prípad bol skutkovo odlišný, pretože tu existovalo právoplatné rozhodnutie súdu, ktoré ukladalo poisťovni plniť za poisteného.

Z dôvodov uvedených vyššie je zrejmé, že dovolanie bolo podané opodstatnene. Vzhľadom na to Najvyšší súd Slovenskej republiky zrušil napadnutý rozsudok odvolacieho súdu (§ 243b O.s.p.) a vec vrátil Krajskému súdu v Banskej Bystrici na ďalšie konanie.

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova o trovách pôvodného a aj dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 26. júla 2011

JUDr. Jana Ba j á n k o v á, v.r.

predsedníčka senátu

Za správnosť :

Hrčková Marta